

1944, november 4. 15,10 hod. Praha. — Bleskový ďalekopis štátneho ministra K. H. Franka nemeckému veliteľovi na Slovensku H. Höfle-mu s návrhmi na opatrenia vo veci zajatých generálov Viesta a Goliana.

Súrne! Hneď predložiť!

Milý kamarát Höfle!

Hoci nechcem prekážať Vášmu propagandisticko-politickému využitiu prípadu Viest—Golian v neskoršom čase, prosím Vás ešte raz čo najsrdečnejšie, urobte hneď všetky opatrenia, aby boli obaja zajatí izolovaní a úplne uzavretí od vonkajšieho sveta. Pokladám toto opatrenie preto za potrebné, lebo zajatí budú s najväčšou pravdepodobnosťou ochotní — ak vôbec budú — vypovedať len vtedy, keď nebudú vôbec vedieť o verejnom oznámení ich zajatia. Najmä Viest je nanajvýš cenný politický kapitál v našich rukách vzhľadom na jeho viacročný pobyt v Londýne a jeho viactýždňový pobyt v Moskve, ako aj vzhľadom na jeho popredné postavenie po Benešovom boku v česko-slovenskej emigrantskej vláde. Preto treba podľa môjho názoru v záujme ríše upustiť od ďalšieho propagandistického využívania pred bezpečnostno-policajným vyčerpaním tohto kapitálu. Ríšskemu vodcovi SS, ktorý ma vyzval, aby som k tomu zaujal stanovisko, podávam súčasne zprávu v tom istom zmysle.

Heil Hitler!
Váš Frank v. r.

SÚA Praha. Ž 301-94-1/123—124. Fotokópia strojopisného konceptu ďalekopisu. (Z nemčiny preložil JŠ.)

1944, november 4. 24,22 hod. Praha. — Bleskový ďalekopis štátneho ministra K. H. Franka ríšskemu vodcovi SS Himmlerovi v Berlíne s návrhmi na zpravodajské, politické a propagačné využitie zajatých generálov Viesta a Goliana.

Vec: Predloženie stanoviska k Viestovi a Golianovi podľa rozkazu.

Vzťahuje sa: Váš ďalekopis zo 4. 11. t. r. — čís. 513.¹

Po príchode viest ako tajnú ríšsku vec!

Súrne! Hneď predložiť!

I. Viest je rodom Slovák a patrila za česko-slovenskej republiky do jej armády naposledy ako brigádny generál a veliteľ divízie na Slovensku. V roku 1939 emigroval do zahraničia a v Londýne bol povolaný za zástupcu tzv. ministra

¹ Šlo o Himmlerov ďalekopis zo 4. 11. 1944, adresovaný šéfovi bezpečnostnej polície a bezpečnostnej služby v Berlíne Kaltenbrunnerovi a K. H. Frankovi, v ktorom Himmler žiadal: „Prosím, navrhňte mi, ako môžeme politicky najmäd্রেjšie využiť zajatie československých generálov Viesta a Goliana. Predovšetkým som vydal rozkaz, aby oboch previezli cez Bratislavu na nákladnom aute

obrany Ingra v česko-slovenskej emigračnej vláde. V lete 1944 cestoval spolu s politickou delegáciou česko-slovenskej emigračnej vlády do Moskvy, kde je zrejme persona grata. Po začatí slovenského povstania prevzal velenie „česko-slovenskej armády na Slovensku“. Golian — tak isto Slovák — bol pred Viestovým príchodom veliteľom „česko-slovenskej armády na Slovensku“. Po začatí povstania bol Benešom neobyčajne rýchle vymenovaný z plukovníka za brigádneho generála a vyznamenaný.

II. Predovšetkým Viesta treba pokladať za politicky mimoriadne významný úlovník. Ako dlhoročný blízky spolupracovník emigrantského prezidenta Beneša má bezpochyby najintímnejšie vedomosti o podstatných udalostiach v nepriateľskom tábore tak v Londýne, ako aj v Moskve.

Z tejto príčiny má výsluch Viesta podľa môjho náhľadu najväčší politický význam.

Na zabezpečenie príslušného úspechu výsluchu pokladám za potrebné toto:

1. Viest a Golian sa nesmú dozvedieť, že ich zajatie už bolo verejne oznámené, aby si v očakávaní medzinárodnej pomoci a spojeneckých protiopatrení nenárokovali charakter zajatcov a neodmietli výpoveď. Keď sa im naproti tomu pri výsluchu povie, že o ich zajatí nikto nič nevie a že ich osud je výlučne v našich rukách, pravdepodobne ľahšie zmáknú.

2. Účelnejšie by bolo, keby bol výsluch zverený do mojich rúk, pretože bezpečnostná polícia a bezpečnostná služba v protektoráte má zapracovaných odborníkov a cenný materiál.

3. Všetky propagandistické a exekutívne opatrenia by bolo treba tak dlho zdržať, kým sa nevyčerpajú všetky možnosti výsluchu.

III. Pokiaľ ide o exekutívne opatrenia, ktoré ste uvážili, prosím, aby ste mali na mysli, že armáda, ktorej velil Viest, bola z nepriateľskej strany výslovne vyhlásená za regulárne vojsko v zmysle haagskej konvencie. Treba preto podľa môjho názoru počítať s medzinárodnými intervenciami a spojeneckými represáliami. To platí tým skôr, že zahraničie sa dnes na poludnie, žiaľ, dozvedelo z bratislavského rozhlasu o zajatí.

Svoje stanovisko som zladil s SS obergruppenführerom dr. Kaltenbrunnerom. Okrem bodu 2 je toho istého náhľadu ako ja a prosí mojím prostredníctvom, aby nemusel zaslať osobitné stanovisko. S bodom 2 obergruppenführer dr. Kaltenbrunner nesúhlasil a tvrdí, že z bezpečnostných príčin treba uskutočniť výsluch v Hlavnom úrade riíšskej bezpečnosti v Berlíne, pravda, s mojím zapojením a pritiahnutím tunajších odborníkov a podkladov.

Obergruppenführerovi Kaltenbrunnerovi podám tento ďalekopis na vedomie. SS obergruppenführerovi Höflemu som oznámil svoje stanovisko ešte pred príchodom Vášho ďalekopisu.

Heil Hitler!
Frank v. r.²

SÚA Praha. Ž 301-94-1/118—120. Fotokópia Frankom parafovaného strojopisného konceptu ďalekopisu. (Z nemčiny preložil JŠ.)

a potom doviezli do Viedne. Pokladal by som podľa okolností za správne, aby jeden z nich bol obesený v Prahe, druhý v Bratislave. Tieto veci však treba čo najdôkladnejšie uvážiť. Očakávam Vaše spoločné a zladené návrhy." (SÚA Praha. Ž 301-94-1/121. Fotokópia originálneho ďalekopisného záznamu. — Preložené z nemčiny.)

² Odpoveďou na Frankove návrhy boli Himmlerove príkazy v ďalekopise z 8. 11. 1944: „1. Ďalekopis zo 4. 11. č. 5493 vo veci Viesta a Goliana dostal. — 2. Z bezpečnostných príčin súhlasím s prevezením do Berlína. — 3. SS obergruppenführer Höfle ručí svojou hlavou za bezpečné prevezenie oboch do Berlína. — 4. Príchod do Berlína treba mi bezodkladne telefonicky oznámiť prostredníctvom mojej adjutantúry. — 5. Vyhlásenie československej armády za regulárne vojsko v zmysle haagskej konvencie je úplne nezaujímavé. — 6. K výsluchu treba pritiahnúť v najširšom rozsahu SS obergruppenführera Franka a jeho úradovňu bez ohľadu na prestíž. — 7. Netreba sa obávať ani zostreného výsluchu týchto dvoch partizánov." (SÚA Praha. Ž 301-94-1/102-103. Fotokópia originálu ďalekopisného záznamu. Z nemčiny preložil JŠ.)